

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Φωτοβολταϊκά: Κέρδη για λίγους και απώλειες για πολλούς

Τα συμφέροντα των πολυεθνικών της Ενέργειας, η πολιτική της ΕΕ για την εξυπηρέτησή τους και η ταύτιση της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ με αυτά τα συμφέροντα και τις συνακόλουθες επιδιώξεις έχουν οδηγήσει στην αποθέωση της επιζήμιας για το περιβάλλον και την οικονομία φωτοβολταϊκής ηλεκτροπαραγωγής. Ταυτόχρονα, δεκάδες χιλιάδες μικροϊδιοκτήτες γης, αγρότες, ακόμη και ιδιοκτήτες κατοικιών ωθούνται στην περιπέτεια του εύκολου πλουτισμού μέσω της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων, με προδιαγεγραμμένο αποτέλεσμα τη σάρωση των όποιων αδειών ή εγκαταστάσεων προκύψουν από τις μεγάλες εταιρείες που ελέγχουν το «παιχνίδι». **Είναι χαρακτηριστικά δύο γεγονότα:** Το ένα είναι ότι οι αρμόδιες αρχές, κυρίως η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και η ΔΕΗ, εξετάζουν ακόμη και τώρα αιτήσεις που κατατέθηκαν τα προηγούμενα χρόνια. Χιλιάδες θύματα της πολιτικής της αρπαχτής έμειναν με τις αιτήσεις στα χέρια και με τα έξοδα δαπανηρών μελετών. Το δεύτερο έχει να κάνει με χιλιάδες αγρότες, οι οποίοι έσπευσαν και σπεύδουν να χαραμίσουν την καλλιεργήσιμη γη τους σε μικρά φωτοβολταϊκά έργα, την ίδια ώρα που η κυβέρνηση δεν έχει ακόμη αποφασίσει για τη γεωγραφική κατανομή των έργων. Πρόσφατα, αποφάσισε το μέγεθος της φωτοβολταϊκής παραγωγής που θα υποδέχεται χρονικά το σύστημα, με 1.500 MW έως το 2014 και 2.200 MW το 2020. Το πλαφόν για τα αγροτικά έργα ορίζεται σε 500 και 750 MW, αντίστοιχα. Με τις πληροφορίες να μιλούν για πάνω από 4.000 αιτήσεις από αγρότες, πολλοί μπορεί να εξαιρεθούν, έχοντας στο μεταξύ ενισχύσει την «οικονομία» των μελετών και των παραβόλων. Η απόφαση της κυβέρνησης προβλέπει επίσης τη δυνατότητα αναστολής έργων, κάτι που θεωρείται πλέον δεδομένο ότι θα συμβεί.

Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, χιλιάδες αιτήσεις, για πολλές χιλιάδες MW ισχύος από φωτοβολταϊκά, έχουν κατατεθεί και περιμένουν αξιολόγηση και έγκριση, ενώ ένας σημαντικός αριθμός έργων αναμένει σύνδεση με τη ΔΕΗ, έχοντας υπαχθεί - λόγω μεγέθους κυρίως - στο καθεστώς της εξαίρεσης από την απόκτηση άδειας. Μετά την ψήφιση του τελευταίου νόμου πριν από δύο μήνες, κατατέθηκαν αιτήσεις που αντιστοιχούν σε περίπου 1.400 MW, ενώ στα 870 MW υπολογίζονται τα παλαιότερα αιτήματα που εκκρεμούν και στα 700 MW τα ήδη αδειοδοτημένα. Στα 300 MW υπολογίζονται τα έργα υπό καθεστώς εξαίρεσης και στα 84,76 MW τα εν λειτουργία έργα στο ηπειρωτικό σύστημα, σύμφωνα με στοιχεία του ΔΕΣΜΗΕ για τον περασμένο Ιούλη. Το σύνολο της ισχύος που αντιστοιχεί σε όλα τα παραπάνω ξεπερνά αρκετά τις 3.000 MW.

«Μπάχαλο» με σκοπό

Πίσω από το καταγγελλόμενο «μπάχαλο» βρίσκονται συγκεκριμένα συμφέροντα και όχι κάποιου είδους «ανικανότητα» της κυβέρνησης, ενώ η ίδια η φύση της πολιτικής ιδιωτικοποίησης της Ενέργειας δημιουργεί το κατάλληλο έδαφος για την άνθηση των σκοτεινών φαινομένων που καταγγέλλονται, για καθυστερήσεις, αδικίες, αοριστία, εμπόριο αδειών... Καθόλου τυχαίο δεν είναι ότι κανείς δεν ενδιαφέρεται επί της ουσίας για την περιβαλλοντική διάσταση της φωτοβολταϊκής ηλεκτροπαραγωγής, ούτε η κυβέρνηση, ούτε οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές, παρότι και αυτό το κερδοσκοπικό παιχνίδι διανθίζεται με ποικιλώνυμες αναφορές στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, στη βάση της εκτίμησης ότι η ηλιακή ενέργεια είναι «καθαρή». Κι αν αυτό ισχύει, έχει να κάνει μόνο με την άμεση παραγωγική διαδικασία. Στην πραγματικότητα, η φωτοβολταϊκή ενέργεια είναι έμμεσα εξαιρετικά ρυπογόνα, σπάταλη και οικονομικά ασύμφορη για τα λαϊκά νοικοκυριά, σε τέτοιο βαθμό που η ανάπτυξή της θα έπρεπε να είναι σημαντικά πιο περιορισμένη απ' όσα προβλέπουν οι γενικοί σχεδιασμοί της κυβέρνησης και της ΕΕ.

Ασύμφορη μορφή παραγωγής

Όσοι γνωρίζουν τη σχετική τεχνολογία, ακόμη κι αυτοί που ασχολούνται επιχειρηματικά με αυτήν, παραδέχονται ότι η παρασκευή του κρυσταλλικού πυριτίου, του βασικού υλικού για τα φωτοβολταϊκά πάνελ, απαιτεί απίστευτες ποσότητες Ενέργειας. Εξαιρετικά μεγάλο είναι και το κόστος του παραγωγικού εξοπλισμού, που σε συνδυασμό με το ενεργειακό κόστος, εκτινάσσει το ύψος της τιμής του φωτοβολταϊκού εξοπλισμού. Γι' αυτό και το κόστος των μικρών, έως 100 kW ισχύος, έργων που μπορούν να αναπτύξουν οι αγρότες κυμαίνεται μεταξύ 300.000-350.000 ευρώ! Συμπερασματικά, τα φωτοβολταϊκά καταναλώνουν περισσότερη Ενέργεια για να κατασκευαστούν από αυτή που ...παράγουν, επιβαρύνουν περισσότερο το περιβάλλον, από το να μη χρησιμοποιούνταν καθόλου και επιβαρύνουν υπέρμετρα τους καταναλωτές, που καλούνται, μέσω του τέλους Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, αλλά και του

συνολικού κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας, να υποστηρίξουν οικονομικά τόσο τις υπέρογκες επενδύσεις, όσο και τα υπέρογκα κέρδη που προβλέπονται! Οι υποστηρικτές των φωτοβολταϊκών συστημάτων υποστηρίζουν ότι παρ' όλα αυτά το κόστος μειώνεται χρόνο με το χρόνο σε συνδυασμό και με την αύξηση της ζήτησης του απαραίτητου εξοπλισμού. Αλλά όσο κι αν μειώνεται, παραμένει πολύ ακριβότερο από των επίσης ακριβών ανεμογεννητριών, ενώ δεν αναιρούνται οι υπόλοιπες επιβαρύνσεις. Ακόμη και η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, όπως των «λεπτών υμενίων», που έχουν μικρότερο κόστος, δεν μπορεί να αλλάξει τα δεδομένα, καθώς θεωρούνται λιγότερο αποδοτικά.

Μετά από όλα αυτά, η επιμονή της ΕΕ και των πολιτικών ...παραφυάδων της στα κράτη - μέλη, για την ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών, φαντάζει εξαιρετικά ύποπτη. **Και είναι, καθώς έρχεται να εξυπηρετήσει δύο παράγοντες:** Πρώτα απ' όλα τις ενεργειακές εταιρείες που μπορούν να αναπτύξουν πολύ μεγάλα φωτοβολταϊκά έργα, πολλαπλασιάζοντας τα οφέλη από τις υπέρογκες και εγγυημένες τιμές απορρόφησης της παραγωγής τους, στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος. Και ύστερα, τις εταιρείες που μπήκαν στο παιχνίδι της κατασκευής του εξοπλισμού.

Ενδεικτικά, το ελάχιστο κόστος για ένα μικρό, έως 10 kW, έργο σε ταράτσα σπιτιού αποτιμάται γύρω στις 50.000 ευρώ, περίπου 5.000 ευρώ ανά kW. Σε έργα 100 kW, όπως είναι τα αγροτικά, το ελάχιστο κόστος της εγκατάστασης φτάνει τις 300.000 ευρώ, περίπου 3.000 ευρώ ανά kW. Στην περίπτωση της ΔΕΗ στη Μεγαλόπολη, που ετοιμάζει ένα από τα μεγαλύτερα φωτοβολταϊκά πάρκα στον κόσμο, συνολικής ισχύος 50 MW, ο προϋπολογισμός είναι 140 εκατ. ευρώ, που σημαίνει περίπου 2.800 ευρώ ανά kW. Στην τιμή όμως συμπεριλαμβάνονται και πρόσθετα υποστηρικτικά έργα. Να σημειωθεί ότι η ΔΕΗ προωθεί ακόμη ένα υπερπάρκο στην Κοζάνη, με τους πρώτους αριθμούς να μιλούν για επένδυση 600-800 εκατ. ευρώ. Από τα νούμερα αυτά δεν προκύπτει μόνον ο μεγάλος τζίρος που συνεπάγεται η ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών για τους παρασκευαστές εξοπλισμού, αλλά και η μεγάλη εξοικονόμηση κόστους για τα πολύ μεγάλα έργα των ισχυρών ενεργειακών ομίλων.

Οι επενδύσεις αυτές εισέρχονται σε ένα πολύ μεγάλο πεδίο κερδοφορίας, καθώς με τα ελάχιστα κόστη συντήρησης, τα έσοδα μεταφράζονται στο συντριπτικό τους όγκο σε κέρδη. Η ηλιακή ενέργεια τιμάται από 264 ευρώ ανά MWh έως 550 ευρώ ανά MWh (για τα οικιακά), που είναι περίπου δεκαπλάσια από την τιμή της συμβατικής MWh που παράγει π.χ. η ΔΕΗ.

Η πολιτική της κυβέρνησης, ίδια με αυτή των κυβερνήσεων της ΝΔ, συνίσταται στο να απαλλάσσει τους επενδυτές από τα βάρη της επένδυσης και να τα μεταφέρει όλα στους καταναλωτές. Με αυτό τον τρόπο, μια ακριβή και ρυπογόνα για την κατασκευή της μορφή παραγωγής Ενέργειας μετατρέπεται «μαγικά» σε μια εξαιρετική επένδυση για τους κεφαλαιοκράτες που μοστράρουν και την περιβαλλοντική τους συνείδηση με κάθε ευκαιρία.

Το «καρτέρι» των μεγάλων

Παρ' όλα αυτά ή και εξαιτίας όλων αυτών, η ηλιακή ηλεκτροπαραγωγή δεν μπορεί να μείνει στα χέρια των «μικρών». Είναι κάτι που φαίνεται ξεκάθαρα στις μεγάλες μονάδες παραγωγής, στα περισσότερα υδροηλεκτρικά, που είναι ικανού μεγέθους, στα αιολικά, που εξαγοράζονται η μία μετά την άλλη μικρές και μεγαλύτερες εταιρείες. Χιλιάδες υποψήφιοι «επενδυτές», που αναζητούν μια «θέση στον ήλιο» ή ένα κομμάτι από το «φωτοβολταϊκό όνειρο», αναμένεται να αποτύχουν. Πολλοί από αυτούς που θα καταφέρουν ή κατάφεραν να πάρουν μια άδεια, θα πέσουν με διάφορους τρόπους στα δίχτυα των τραπεζών ή των μεγάλων εταιρειών, αποκαμωμένοι από την αναμονή, αποκλεισμένοι από τη χρηματοδότηση. Όσο για τους παραγωγούς της στέγης, στην καλύτερη περίπτωση θα ανακουφίσουν τις μεγάλες εταιρείες από τις πιέσεις για επενδύσεις, που απλώς καλύπτουν τις αιχμές, ώστε να μπορούν να διοχετεύουν την παραγωγή σε τρίτες χώρες σε πιο συμφέρουσες τιμές. Μια άλλη μεγάλη υπόθεση είναι η κοινωνική οπισθοδρόμηση, όπου το κοινωνικό αγαθό που προσφέρεται οργανωμένα στο λαό, μετατρέπεται σε ιδιωτική υπόθεση.

Η διέξοδος

Η ηλιακή ενέργεια, παρ' όλες τις αδυναμίες της, θα μπορούσε να έχει μια θέση στην παραγωγή Ενέργειας, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτό όμως δεν μπορεί να είναι υπόθεση κάθε είδους «επενδυτή» που στοχεύει αποκλειστικά στο μεγάλο και εύκολο κέρδος. Πριν από λίγες μέρες, με αφορμή τις τελευταίες εξελίξεις, το **ΚΚΕ** κάλεσε «τους εργαζόμενους, τους αυτοαπασχολούμενους και τα φτωχά λαϊκά στρώματα να απαιτήσουν την κατάργηση οποιουδήποτε τέλους για ΑΠΕ και καμία επιδότηση των ιδιωτών επενδυτών», υπογραμμίζοντας και τη μοναδική φιλολαϊκή διέξοδο: «Μόνο η πάλη για συγκρότηση ενός ενιαίου αποκλειστικά κρατικού φορέα Ενέργειας και η πάλη για λαϊκή εξουσία, είναι αυτή που μπορεί να διασφαλίσει την παραγωγή και τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας ως κοινωνικού αγαθού».

(Το κείμενο αναδημοσιεύεται από το «Ριζοσπάστη», 7/11/2010)